

CYD-BWYLLGOR ANGHENION ADDYSGOL ARBENNIG

Cofnodion y cyfarfod arbennig a gynhaliwyd ar 29 Ionawr, 2013

YN BRESENNOL: Cyngorydd R.Dylan Jones (Cyngor Sir Ynys Môn) (Cadeirydd)
Cyngorydd Caerwyn Roberts (Cyngor Gwynedd) (Is-Gadeirydd)

Cyngor Gwynedd

Cynghorwyr Elin Walker Jones, Beth Lawton, Peter Read,
Eirwyn Williams

Cyngor Sir Ynys Môn

Cynghorwyr Mrs Fflur Hughes, G.O.Jones, Clive McGregor,
G.O.Parry, MBE, Peter S.Rogers

WRTH LAW: Prif Seicolegydd Addysgol (Mr Gareth Payne)
Cyfarwyddwr Dysgu Gydol Oes Ynys Môn (Dr Gwynne Jones)
Uwch Reolwr Addysg (Disgyblion a Chynhwysiad) (Mrs Delyth
Molyneux) (Cyngor Gwynedd)
Uwch Reolwr Addysg (Adnoddau) (Mr Owen Owens) (Cyngor
Gwynedd)
Swyddog Pwyllgor (ATH)

YMDDIHEURIADAU: Cynghorwyr Annwen Hughes (Gwynedd), Eric Roberts (Ynys Môn)
Mr Rheinallt Thomas (Eglwysi Rhyddion) Mr Dewi Jones (Pennaeth
Addysg) (Cyngor Gwynedd)

HEFYD YN BRESENNOL: Mr Trebor Roberts (Prif Weithredwr Dros Dro Cwmni Cynnal) Mr Elfyn
Vaughan Jones (Uwch Ymgynghorydd Cwmni Cynnal)

Estynnodd y Cadeirydd groeso cynnes i bawb oedd yn bresennol i'r cyfarfod arbennig hwn o'r
Cyd-Bwyllgor Anghenion Addysgol Arbennig.

1. DATGAN DIDDORDEB

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiad o ddiddordeb.

2. YMGYSYLLTU PARTHED AROLWG ESTYN 2013

Cyflwynwyd er ystyriaeth y Cyd-Bwyllgor, Dogfen Grynhoi Hunan Arfarniad Cyngor Gwynedd gogyfer
Arolwg Estyn, 2013.

Bu i Uwch Reolwr Addysg (Adnoddau) Cyngor Gwynedd osod y cyd-destun i gyflwyniad y ddogfen
grynhoi hunan arfarniad Cyngor Gwynedd trwy ddweud bod Gwasanaethau Addysg Cyngor
Gwynedd yn destun arolygiad gan Estyn yn yr wythnos yn cychwyn 11 Mawrth, 2013. Byddai'r
arolygiad yn cymryd arno ffurf cyfweiliadau gyda swyddogion ac aelodau perthnasol ynghyd ag
ymweliadau gwirio tystiolaeth. Bydd gan Estyn ddiddordeb benodol yn rôl y Cyngor Sir ac ansawdd
yr arweinyddiaeth mae'n ei roddi ym maes addysg a hefyd yn y ffordd mae'n ymwneud ac yn gweithio
gyda phartneriaid gan gynnwys y Cyd-Bwyllgor Anghenion Addysgol Arbennig. Dywedodd y Swyddog
bod yr Hunan Arfarniad cyflawn wrthi'n cael ei deilwrio ac mai crynodeb o rai o'r prif ddangosyddion
ansawdd o dan y tri chwestiwn allweddol, ac yn benodol y dangosydd ansawdd hynny sy'n perthnasu
i'r Cyd-Bwyllgor a geir yn yr adroddiad uchod. Atgoffodd yr Uwch Reolwr Addysg (Adnoddau) y Cyd-
Bwyllgor am dri chwestiwn allweddol y Fframwaith Arolygu Cyffredin yn ymwneud â deilliannau, y

ddarpariaeth ac arweinyddiaeth, ac fe eglurodd bod yna gyfres o ddangosyddion ansawdd o dan y tri chwestiwn allweddol gyda nifer o is-ddangosyddion wedyn yn cefnogi'r prif ddangosydd. Gall yr arolygwyr ddod i un o bedwar graddfa barn mewn perthynas â'r cwestiynau allweddol sef – rhagorol, da, digonol, anfoddfaol ac mae yna hefyd dau gasgliad crynodol maent yn eu nodi mewn perthynas â pherfformiad presennol y darparwr a'i allu i wella.

Aeth Mr Elfyn Vaughan Jones, Prif Yngyngorydd Uwchradd Cwmni Cynnal rhagddo wedyn i ymhelaethu ar gynnwys y ddogfen grynhai yng nghyswllt y prif ddangosyddion ansawdd o dan Cwestiwn Allweddol 1 (Pa mor dda yw'r Deilliannau) yn ymwneud â safonau; safonau grwpiau o ddysgwyr; medrau a'r iaith Gymraeg, ynghyd â'r is-agweddau ansawdd sy'n cefnogi'r prif ddangosydd. Yn achos pob is agwedd cynhwysa'r ddogfen grynhai hunan arfarniad gyfeiriad at y sylwadau a wnaed yn yr Arolygiad blaenorol yn 2009 lle bo hynny'n berthnasol, tystiolaeth ar gyfer yr arolwg i ddod yn 2013 ynghyd â chymau gweithredu pellach. Eglurodd y Prif Ymgynghorydd Uwchradd y byddai Estyn yn ystyried perfformiad absoliwt yr Awdurdod ac yn gosod hwnnw wedyn mewn trefn hierarchaidd awdurdodau eraill yng Nghymru. Byddai hefyd yn edrych ar berfformiad yn erbyn meincnod ac yn erbyn dangosydd Cinio am Ddim. Mae Gwynedd yn y pedwerydd safle yng nghyswllt Cinio am Ddim sydd yn ei dro yn awgrymu y dylai ei berfformiad gyrraedd y 4ydd safle neu uwch. Rhoddir sylw gan Estyn yn ogystal i berfformiad ysgolion unigol o fewn perfformiad cyffredinol yr Awdurdod ac yn benodol felly yr ysgolion hynny yn y chwarteri cinio am ddim gyda golwg ar adnabod a oes yna ysgolion wedi bod yn y 4ydd chwarter am gyfnod o amser. O ran perfformiad absoliwt mae tystiolaeth yn dangos bod perfformiad Gwynedd yn CA1, CA2, CA3 a CA5 yn dda ac yn gadarn yn CA4. Fodd bynnag, mae perfformiad absoliwt CA4 yn celu pegynnu ymysg ysgolion unigol gyda gormod o fwllch rhwng yr ysgolion gorau a'r ysgolion gwanaf. Mae'r hunan arfarniad yn cydnabod yr arafwch o ran mynd i'r afael â'r rhai o'r ysgolion gwanaf. Oherwydd tanberfformiad rhai ysgolion barn yr hunan arfarniad ar Ddangosydd Ansawdd 1.1 yw Digonol. Bu i'r swyddog wedyn fynd trwy'r un broses eglurhaol ar gyfer bob un o'r is-agweddau eraill ar gyfer y Dangosydd Ansawdd Safonau o dan Cwestiwn Allweddol 1 gan nodi'r dystiolaeth a'r farn mae'r dystiolaeth yn arwain yr Awdurdod ato yn yr hunan arfarniad.

Dyweddodd yr Uwch Reolwr Addysg (Adnoddau) mai'r pwrpas wrth oedi ar y rhan yma o'r hunan arfarniad yw i amlygu swyddogaeth y Cyd-Bwyllgor fel partner o fewn y darlun ehangach ac i ddanogos ei fod yn bartneriaeth ffrwythlon. Mae hyn yn berthnasol i swyddogaeth yr Awdurdod yng nghyswllt arweinyddiaeth.

Bu i Brif Weithredwr Dros Dro Cynnal gyfeirio'r Aelodau at Gwestiwn Allweddol 2 yn ymwneud â pha mor dda yw'r ddarpariaeth ac i ddangosydd ansawdd 2.2 sef y cymorth a roddir ar gyfer Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiant Addysgol ynghyd â'r nifer o is-agweddau o dan y dangosydd hwn fel a ganlyn –

- 2.2.1 Gwaith i fodloni ei rwymedigaeth satudol o ran plant a phobl ifanc ag anghenion dysgu ychwanegol
- 2.2.2 Gwaith i godi safonau ar gyfer plant a phobl ifanc ag ADY
- 2.2.3 Darpariaeth ar gyfer plant a phobl ifanc ag ADY, gan gynnwys y ddarpariaeth sy'n cael ei chomisynnu a/neu ei darparu gan asiantaethau eraill gyda nhw
- 2.2.4 Gwaith gyda rhieni a gofalwyr plant a phobl ifanc ag ADY

Ymhelaethodd Prif Weithredwr Dros Dro Cwmni Cynnal ac Uwch Reolwr Addysg (Disgyblion a Chynhwysiad) Cyngor Gwynedd ar y dystiolaeth amlygol oedd yn cefnogi'r farn yr oedd yr Awdurdod wedi dod ato ar gyfer pob un o'r is-agweddau uchod gan gyfeirio at y pwyntiau canlynol –

- Mewn perthynas â 2.2.1, nifer isel yr achosion sydd wedi'u cyfeirio at sylw'r tribiwnlys AAA; sefydlogrwydd y ganran o blant gyda datganiadau a'r ffaith bod canran y plant AAA a addysgir yn y prif lif yn uwch na chyfartaledd Cymru.
- Mewn perthynas â 2.2.2, bod perfformiad plant a phobl ifanc gydag ADY wedi codi yn y mwyafrif o ddangosyddion; mae ail-strwythuro rhai o'r gwasanaethau cefnogol canolog wedi arwain at godi safonau ac at wella mynediad a chyflawniad dysgwyr ac mae'r newidiadau yn dilyn adolygiad o'r ddarpariaeth cynhwysiad a lleoli'r mwyafrif o adnoddau dynol o fewn yr ysgolion uwchradd wedi arwain at leihad sylweddol yn y nifer o waharddiadau penodol eleni.
- Mewn perthynas â 2.2.3, bod canfyddiadau holiadur i benaethiaid ysgolion cynradd ac uwchradd yn dangos mai'r farn yw bod arweiniad cwricwlaidd i ysgolion yn dda neu'n ragorol wrth sefydlu

darpariaethau ac ymyriadau effeithiol ym mhob maes AAA; mae'r Awdurdod yn adnbaod dysgwyr ADY yn fuan trwy bartneriaeth rhwng iechyd, gwasanaethau cymdeithasol, Derwen (Gwasanaethau Arbenigol Plant), y Cyd-Bwyllgor AAA a'r Awdurdod; bod 73% o gyllid AAA wedi'i ddatganoli i ysgolion Gwynedd, sef y 4ydd uchaf yng Nghymru a gwariant y pen wedi sefydlogi ac yn ogystal, mae'r Awdurdod yn cydweithio'n effeithiol gyda'r gwasanaeth gwella ysgolion, y Cyd-Bwyllgor AAA a phartneriaid eraill megis iechyd, gwasanaethau cymdeithasol, SNAP ac elusennau megis Awtism Cymru, NAS ac Afasic i dargedu cynhaliadau yn briodol.

- Mewn perthynas â 2.2.4 bod yr Awdurdod yn gweithio'n dda gyda rhieni a gofawyr drwy gynnig cefnogaeth o ansawdd da yn ôl canfyddiadau holiaduron gwasanaethau cefnogol a gwblhawyd gan rieni ynghyd â data a dderbynnir yn flynyddol gan SNAP; comisiynir SNAP i ymgynghori gyda rhieni a grwpiau o randdeiliaid eraill wrth adolygu strwythur gwasanaethau ers rhai blynyddoedd; bod Gwasanaeth Arbenigol Plant Derwen yn cynnwys swyddog cyswllt addysg sy'n ddolen gyswllt gref rhwng rhieni /gofawyr plant; sefydlu'r Tîm Gyda'n Gilydd fel gwasanaeth ataliol rheng flaen i gefnogi teuluoedd bregus; cynnal fforymau i rieni plant ag anhwylderau iaith penodol a gweithdai/clybiau ar y cyd rhwng partneriaid elusennol ac iechyd gogyfer rheini plant namau synhwyrol; hyrwyddo'r cynllun cefnogi Cynnar.

Cyfeiriodd yr Uwch Reolwr Addysg (Adnoddau) yn fras at Gwestiwn Allweddol 3 (Arweinyddiaeth) ac at berthnasodd yr adran hon i'r Cyd-Bwyllgor yn yr ystyr bod yna gytundeb ffurfiol gyda'r Cyd-Bwyllgor fel partner a bod y Cyd-Bwyllgor yn derbyn adroddiadau cynnydd rheolaidd ar weithgareddau a datblygiadau yn ei faes.

Cafodd Aelodau'r Cyd-Bwyllgor gyfle i gwestiynu'r swyddogion ar gynnwys y ddogfen grynhoi hunan arfarniad ac yn y drafodaeth ddilynol fe godwyd y materion a ganlyn –

- Cyfeiriwyd at y pwyslais cendlaethol a roddir ar godi safonau llythrennedd ac fe ddywedwyd bod angen gwneud yn siwr bod plant ag ADY yn gynnwysiedig yn yr ymgyrch i wella cyrhaeddiadau yn y Saesneg a'r Gymraeg.
- Yng nghyswllt cyllid datganoledig i ysgolion gofynnwyd am esboniad o'r camau ar gael i ysgol mewn sefyllfa lle mae ganddi sawl achos plentyn ag ADY mae angen iddi ddiwallu eu hanghenion, ac a fyddai disgwyl i'r ysgol honno ail ddynodi cyllid o un pennawd i'r llall neu wneud cais am gyllid ychwanegol yn ganolog.
- Croesawyd y trwch tystiolaeth oedd yn adlewyrchu maint a safon yr ymdrech i gwrdd ag anghenion plant ag ADY yn briodol ac yn gymesur ac yn enwedig y cynlluniau i geisio mynd i'r afael â phroblemau yn gynnar trwy bartneriaeth – pwysleisiwyd yn neilltuol bwysigrwydd ymyrraeth a chefnogaeth gynnar i ddatblygiad plant ag ADY.
- Yng nghyswllt gwaith rhyng-asaintaethol a thraws Cyngor, cyfeiriwyd at bwysigrwydd sicrhau bod yna gartrefi a thai addas i deuluoedd yn y cyd-destun bod addasrwydd yr aelwyd yn gallu dylanwadu ar ffyniant plentyn ac ar broblemau cymdeithasol.
- Cyfeiriwyd at effaith bosibl diwygio'r gyfundrefn les ar deuluoedd bregus.
- Cyfeiriwyd yng nghyd-destun y symudiad cynyddol i ddarparu gwasanaethau ar sail rhanbarthol beth oedd y rhagolygon hir dymor ar gyfer partneriaeth y Cyd-Bwyllgor ac a oedd yna bryderon yn ei gylch.
- Cyfeiriwyd at y cysyniad o'r "Tîm gyda'n Gilydd" ac fe ofynnwyd am eglurhad o waith y tîm hwn a'i rôl yn y rhwydwaith o ddarpariaethau ar gyfer plant ag ADY.
- Nodwyd y gallai'r adolygiad strategol mae Cyngor Gwynedd wedi'i gomisiynu mewn perthynas ag Anghenion Dysgu Ychwanegol gael sgîl effaith ar gylch gorchwyl y Cyd-Bwyllgor i'r dyfodol. Cytunwyd trwy drafodaeth y byddai'n ddefnyddiol i aelodau'r Cyd-Bwyllgor dderbyn gwybodaeth am statws yr Adolygiad a diweddariad ynglyn â Cham 1.
- Croesawyd y wybodaeth am y bwriad i godi canolfan ragoriaeth AAA newydd i wasanaethu ardal Dwyfor a Meirion a fyddai hefyd yn cynnig darpariaeth ysbaid dwyieithog arloesol gyda'r potensial hefyd i wasanaethu ardal ehangach.

Bu i'r swyddogion ymateb i'r pwyntiau a godwyd trwy gynnig esboniadau pellach fel bo'n briodol. Ar ddod â'r cyfarfod i ben fe ddiolchodd y Cadeirydd ar ran aelodau'r Cyd-Bwyllgor i'r swyddogion am y ddogfen grynhoi hunan arfarniad a'r cyflwyniadau esboniadol a gafwyd yn ei gylch.

Penderfynwyd derbyn Dogfen Grynhoi Hunan Arfarniad Cyngor Gwynedd a nodi ei gynnwys.

CAM GWEITHREDU YN CODI: Aelodau'r Cyd-Bwyllgor i dderbyn gwybodaeth am Adolygiad Strategol Cyngor Gwynedd o'r maes ADY, ei statws cyfredol a diweddariad o Gam 1.

**Cynghorydd R.Dylan Jones
Cadeirydd**

DRAFFT